

de AAMBINDER

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Gereformeerde Gemeente Dinteloord

28/02/2019
jaargang 97

nr **22**

Op 14 maart 1943 overlijdt oud-ouderling C. de Frel te Dinteloord, in de leeftijd van 90 jaar. Van 1929 tot 1935 heeft hij de gemeente in het ambt gediend. Na zijn overlijden schrijft ds. G.H. Kersten onder meer: 'Het behaagde den Heere Cornelis de Frel tot Zich te nemen. De overledene heeft de gemeente te Dinteloord van den beginne als ouderling gediend, tot hij, door ouderdom genood-

zaakt, in 1935 niet meer kon. Reeds in 1928 las hij te zijnen huize met enkele vrienden een predikatie en hij is in dat lezen voortgegaan na institueering der gemeente. (...) Zijn arbeid zal niet licht vergeten worden en met blijmoedigheid mogen vooral zijn kinderen en verdere familieleden, maar ook de gemeente hem nazien, wiens leven zij betuigden Christi te zijn en wiens sterven gewin was'.

Een onwaardige overste

Er was zorg gekomen in het huis van de hoofdman van Kapernaüm. Zijn knecht, die hem ‘zeer waard was’, verkeerde in stervensnood. Nu zou men van zo’n overste kunnen verwachten dat hij niet direct terugschrikt bij een mens in doodsnood. Maar voor deze man was de nood van zijn knecht zijn persoonlijke nood.

Heere, neem de moeite niet; want ik ben niet waardig, dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen.
Lukas 7:6b

Daarmee is deze hoofdman ons tot voorbeeld. Hoe gaan wij om met onze naaste in nood? Dragen wij de ziekte en de zorg van onze buurman of collega ook met ons mee? Het is de eis van de naastenliefde. Het is de Heere Zelf Die in Zijn wederbarende genade een mens hiervoor inwint. Als Hij de mens herschept naar Zijn beeld, herstelt hij hem ook in beginsel in de betrekking tot de naaste. Alle nood in onze omgeving bepaalt ons bij de zonde. Alle gebrokenheid van ons leven komt voort uit de breuk tussen God en ons hart, die we al geslagen hebben bij Adams val in het paradijs.

Nood bij een onwaardige

Onze gebrokenheid is schuld voor God. En ze verkondigt ons dat wij geen deel hebben in Zijn Koninkrijk tenzij wij van nieuws geboren worden. Hebt u zo de slag wel eens naar binnen gekregen? Dan staan we niet meer boven een ander, maar gaan we voor de ander zuchten in de nood.

De overste was onwaardig. En dat blijkt al in hoe hij zijn nood beleefde. Dat hij spoedig boden zond naar de Heere Jezus, betekent dat hij afzag van de middelen die hem in zo’n geval ten dienste stonden. Hij zal hebben beschikt over een medische staf. En anders kon hij zich nog tot de afgoden wenden. Maar dat deed

hij niet. Want het stond voor hem vast dat alles hem niet kon helpen. Zijn knecht was ten dode opgeschreven. Er is wel hulp. Maar om daar te komen, moest hij een weg gaan die voor hem onmogelijk was. Voelt u de nood van een onwaardige? En hoe ligt dat bij u en bij mij? We weten het vaak zo goed, voor onszelf en voor een ander erbij. Wat is er veel nodig om een kerkmens eens werkelijk van al zijn vermeende gronden en zekerheden te ontdoen. Gelukkig wie een onwaardige worden mag voor God en de mensen.

Toevlucht van een onwaardige

De overste vroeg enkele ouderlingen om voor hem tot de Heere Jezus te gaan. Ze vervulden hun opdracht. En toen ze terugkeerden, ging Jezus met hen. Hij gaf gehoor aan het noodgeroep van een buitenstaander. Maar toen de hoofdman hoorde dat de Heere Jezus naar hem toe kwam, werd zijn nood nog groter. ‘Ik ben niet waardig, dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen!’

Nu beschikte hij ongetwijfeld over een representatieve woning. Zo’n hoofdman was ook gewend om hoog bezoek te ontvangen. Zijn dienstpersoneel was daarin getraind. Daar zal het niet aan gelegen hebben. Of schaamde hij zich voor de ruwe soldaten die zich in en om zijn huis ophielden?

Nee, het zat bij de overste vast op hemzelf. Hij was het niet waardig om de Heere Jezus te ontmoeten. Nu de Heere Jezus tot hem kwam, deed de overste afstand van heel zijn reputatie. Zijn villa en zijn dienstpersoneel, alles waar hij trots op kon zijn, was hem nu te veel. Want hij is een heiden die dient onder Herodes, de Edomiet. Hij is onbesneden. Hij heeft een zondig hart. Hij is de onwaardigste van al zijn huisgenoten. Hij kan hoogwaardigheidsbekleders in zijn huis ontvangen, maar Jezus niet: Heere, ik ben niet waardig. Ik ben ongeschikt om U te ontvangen; ik ben waardig voor eeuwig verloren te moeten gaan. Maar zou nu, om de onwaardigheid van deze overste, zijn knecht moeten sterven? De overste restte niet anders dan voor de tweede maal de ouderlingen tot de Heere Jezus te zenden. Nu niet met de aanbeveling van de ouderlingen dat hij het waard

ds. G.W.S. Mulder,
Ridderkerk

In dit nummer

4 Curatorium van de Theologische School

6 Theologische School [7]

20 Schuldbelijdenis

- 2** Een onwaardige overste
- 3** Het zien op Jezus in Zijn leven [9]
- 5** 100 jaar De Saambinder [8]
- 7** Al deze woorden [9]
- 8** Commentaar:
Stop staken en spijbelen
- 9** Ds. G.H. Kersten [2]
- 10** Momenten in de christenreis [4]
- 11** Boekennieuws
- 12** Jeugdrubrik
- 13** Kerknieuws
- 14** Berichten
- 15** Kerkdiensten

Het zien op Jezus in Zijn leven [9]

Isaac Ambrosius

was; nu met zijn eigen belijdenis van het tegenovergestelde. Nu niet met de nood van zijn dienstknecht; nu met de nood van zijn eigen onwaardigheid.

Kent u in de praktijk van uw leven iets van deze overleggingen in uw ziel? Welke nood is groter: dat mijn gebed wordt verhoord, of dat ik door mijn zonde God en Jezus oneer aandoe? Is dit ook uw zielenworsteling aan Gods genadetroon? Zie toch dat zondaren en buitenstaanders nu juist de geschikte voorwerpen zijn van Gods genade. Juist ook met uw persoonlijke onwaardigheid mag u de toevlucht nemen tot de Heere Jezus. En hoe dichter Jezus nadert tot de ziel, hoe dieper de onwaardigheid wordt doorleefd. Hoe meer Jezus' beloftewoord de ziel bemoedigt, hoe duidelijker het geloof zich van alles afwendt en richt op Hem alleen. Want de kracht tot het geloven gaat van Jezus uit.

Genade voor een onwaardige

'Neem de moeite niet'. Dat is wat de ouderlingen tegen de Heere Jezus moesten zeggen. Zo valt de toevlucht nemende zondaar er geheel tussenuit. En tegelijk komt zo het geloof openlijk aan het licht. De overste zag zichzelf niet als machtig. Maar hij beschikte wel over zijn personeel. Hoeveel te meer kan Jezus dan beschikken over gezondheid en leven. Een woord is genoeg! Hier zag een onwaardige overste alle heerlijkheid en macht in Christus. En de Heere Jezus Zelf noemt dit een groot geloof. Matthéüs beschrijft hoe de Heere Jezus deze man tot voorbeeld stelde voor de godsdienstige Joden. Ook vandaag nog kan de Heere vooraanstaande mensen van buiten de kerk Zijn genade verlenen. Laten we er maar veel om verlegen zijn. Maar zouden wij dan achterblijven?

Wat is er in onze tijd behoefte aan onwaardigen in zichzelf, die de lasten van het dagelijks leven geestelijk dragen en ermee vluchten tot Gods genadetroon. Laten we toch zoeken om zo getrouw te mogen zijn op de plaats waar de Heere ons stelde. Gods genade, die in deze geschiedenis zo heerlijk schittert, is vandaag nog even krachtig. En zo'n levensgang is tot eer van Gods naam en tot heil van de naaste. Toen die gezonden waren, weergekeerd waren in het huis, vonden zij immers de kranke dienstknecht gezond.

4. Van het vasten en de verzoeking van Christus (vervolg)

Er is niet veel aan gelegen om zulks nader te onderzoeken, maar in de woestijn werd Christus gedurig verzocht. In dit opzicht weet ik niet anders of de duivel heeft meer voordeel op Christus gehad nu hij Hem in de woestijn gehad heeft. De eenzaamheid is geen slecht middel om de verzoeken te verzwaren: 'Wee den énen die gevallen is, want er is geen tweede om hem op te helpen' (Pred. 4:10).

Anderen zeggen dat Christus in deze woestijn, gedurende de veertig dagen van Zijn verblijf, zonder ophouden met bidden en vasten geoefend is geweest. Al die tijd heeft Hij Zijn onmiddellijke toegang en samenspreking met God gehad. Hij wist dat Hij een groot werk van verlossing had uit te voeren, en daarom hebben Zijn ontmoetingen voor deze tijd Hem moeten dienen tot een voorbereiding van hetzelve. In dit opzicht weet ik niet anders of de woestijn is Christus voordelig geweest. Ik oordeel dat beiden, Christus en de duivel, hun voordeel van deze woestijn gehad hebben. De Eén om te bidden en de andere om te verzoeken.

2. De oorzaak van Christus' gaan in de woestijn is geweest de leiding des Geestes: 'Toen werd Jezus van den Geest weggeleid in de woestijn'. Hij werd geleid door de goede Geest, om verzocht te worden van de boze geest. O wonder, dat dezelfde Geest, Die één is met de Vader en de Zoon, dezelfde Geest door Welke Christus ontvangen was, Hem nu heeft uitgedreven in de woestijn om van de duivel verzocht te worden.

Sommigen menen dat Hij op een zichtbare wijze weggeleid is van de Jordaan naar de woestijn. Maar om tot de waarheid zelf te komen, merk op dat Christus ons heeft geleerd te bidden: 'Leid ons niet in verzoeking' en nochtans is Hijzelf nu geleid in dezelfde verzoeking tegen welke wij moeten bidden. Zeker, dit is tot onze lering geschied. Wij mogen onszelf niet in verzoeking begeven. Christus Zelf heeft de strijd niet willen ingaan, ongeroepen zijnde; wat zouden wij arme mensen dan kunnen betrouwen op enige van onze eigen bekwaamheden? Wie zou in eigen kracht met de duivel durven worstelen? O, wees op uw hoede!

Moeten wij bidden om in geen verzoeking geleid te worden, zo hebben wij veel meer nodig te bidden dat wij in geen verzoeking lopen, voor wij daarin geleid worden. Evenwel, tot vertroosting van Gods volk zou het zo zijn dat wij in verzoeking geleid worden, als wij door Goddelijke toelating of door ingeving van de Heilige Geest in enige zaak gewikkeld zijn, in welke ons veel verzoeken en weinig vertroosting ontmoeten.

Laat ons dezelve aanmerken als een gevolg van de Goddelijke Voorzienigheid, waarin wij de Heere onze God moeten verheerlijken, maar niet als een bewijs van Gods ongunst.

(wordt vervolgd)

Uit: "Het zien op Jezus" Isaac Ambrosius (uitg. Den Hertog).

Curatorium van de Theologische School

Zo de Heere wil en wij leven zal van maandag 28 mei tot en met woensdag 30 mei het Curatorium van de Theologische School vergaderen. Deze dagen zijn bijzonder bestemd om de personen te horen die begeren toegelaten te worden tot het volgen van de lessen aan onze Theologische School.

Het zijn zulke belangrijke dagen voor het geheel van onze gemeenten. Het mag onze bede wel zijn of de Heere ons Zelf mannen wil schenken met gaven van hart en hoofd om te mogen dienen in het ambt van herder en leraar. In Lukas 10:2 lezen we: 'Hij zeide dan tot hen: De oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinige; daarom, bidt den Heere des oogstes, dat Hij arbeiders in Zijn oogst uitstote'. De kanttekeningen zeggen zo eenvoudig: 'Getrouwe leraars'. En met uitstoten wordt bedoeld: 'Door de kracht des Geestes daartoe willig en bekwaam gemaakt zijnde, uitzende'.

Dat geldt ook nu. In veel van onze gemeenten wordt het leraarsambt gemist. Altijd, maar zeker ook nu, waarin er zoveel op onze jonge mensen en de gezinnen afkomt, zou het zo groot zijn wanneer de Heere ons wilde verblijden door Zijn daden. Daarom mag het onze bede wel zijn of Sions verhoogde Koning, Die de Heere des oogstes is, ons mannen wil toeschikken in Zijn gunst. Toeschikken heeft in zich dat Hij volmaakt weet wat nodig is. Dat Hij doet en geeft wat Hem behaagt.

Aanlopen als een waterstroom

Eerlijk moeten we belijden -en mag het maar beleving zijn- dat wij ook als Gere-

formeerde Gemeenten alles verzondigd hebben en dat er bij ons geen rechten zijn. Die schuld, die nood, mocht ons op de knieën brengen, met de bede of we in Zijn gunst mannen mochten ontvangen die op Zijn tijd als dienaren des Woords met stichting in de gemeenten mogen dienen. Om Hem aan te lopen als een waterstroom, of Hij zo in gunst aan onze gemeenten wil gedenken. Hij heeft gezegd: 'Ik heb nog andere schapen, die van dezen stal niet zijn; deze moet Ik ook toebrengen; en zij zullen Mijn stem horen, en het zal worden één kudde en één Herder' (Joh. 10:16).

Het welbehagen des Heeren gaat door de hand van Christus gelukkig voort. Dan ligt alles, ook in de dagen van onderzoek, in Zijn handen. Dat mag rust geven. Dat sluit niet uit dat Hij gezegd heeft: 'Daarenboven zal Ik hierom van het huis Israëls verzocht worden, dat Ik het hun doe' (Ezech. 36:37).

De procedure

Alleen die personen kunnen worden gehoord die een attest van hun kerkenraad hebben ontvangen.

Bij de aanmelding dient de volgende procedure te worden gevolgd:

- 1) U meldt u aan bij uw kerkenraad (voorwaarde: minstens één jaar beijdend lid zijn van de Gereformeerde Gemeenten).
- 2) Indien de kerkenraad u een attest

verleent, wordt dit attest u persoonlijk overhandigd.

- 3) Een brief met het bijgevoegde attest wordt door u verzonden en moet **zaterdag 20 april** in het bezit zijn van onze secretaris.

Aan de kerkenraad wordt daarna een formulier toegezonden, dat volledig en zorgvuldig dient te worden ingevuld. Uzelf krijgt ook een formulier toegezonden waarop de van belang zijnde persoonlijke gegevens door u worden verstrekt.

Indien de gemeente vacant is, is het noodzakelijk dat de consulent aanwezig is op de betreffende kerkenraadsvergadering. Op het formulier dient de mening van de consulent duidelijk te worden weergegeven.

Genoemde formulieren dienen op korte termijn aan de secretaris van het curatorium te worden teruggezonden. De betrokkene ontvangt tijdig bericht op welk adres en op welk tijdstip hij verwacht wordt om gehoord te worden. Alle correspondentie moet worden gericht aan de secretaris van het curatorium:

ds. G.J.N. Moens,
Hyacinthenstraat 1, 2161 XN Lisse

In deze oproep is begrepen het uitzien naar mannen die (na opleiding) als zendingspredikant mogen uitgaan. De nood dringt ook voor de verschillende zendingsgebieden!

De curatoren bevelen zich, met de docenten en de studenten bij de voortduur in uw aller voorbede aan. De Heere verlene ons zo elkaars lasten te mogen dragen.

Namens het curatorium:
ds. J.J. van Eckveld, voorzitter
ds. G.J.N. Moens, secretaris

Na tien jaren

Op donderdag 14 november 1919 verscheen het eerste nummer van de elfde jaargang. Dat was voor redacteur ds. G.H. Kersten reden om een artikel te schrijven met de titel 'Na tien jaren'. 'Het tijdperk dat achterligt, wekt weemoedige maar ook verblijvende herinneringen', zo begon ds. Kersten zijn artikel.

A. Bel, Vlaardingen

W eemoedige herinneringen. In de eerste plaats noemde hij ds. W. den Hengst, die in 1927 overleden was. Aan hem was ds. Kersten zeer verbonden geweest. Ds. Den Hengst had zijn opleiding ontvangen aan de Vrije Universiteit en was vanuit de Gereformeerde Kerken overgekomen naar de Gereformeerde Gemeenten. Ds. Kersten schreef in een In memoriam: 'Wat vooral in hem aantrok, was zijn grote eenvoud. Nooit zou je nu aan hem merken zoiets als: 'Hier heb je nu mij, de man van studie'. O nee. Wat beter was: je kon dat aan hem bemerken. Hij diende, waar nodig, de gemeenten met zijn adviezen en rapporten. Ook in De Saambinder schreef hij, wat velen met graagte lazen om hun kennis te verrijken. En daar was het weer hetzelfde: geen grote gedachten van zichzelf. Verder noemde ds. Kersten ds. H. Kieviet, die in 1929 op 54-jarige leeftijd overleden was. Ds. Kieviet was vanaf het eerste begin nauw betrokken geweest bij De Saambinder. 'Met zijn oprechte, welgemeende raad heeft hij meermalen moeilijkheden overwonnen.'

In duizenden gezinnen

Verblijvende herinneringen, die waren er ook. Ds. J.D. Barth was in 1928 overgekomen uit de Christelijke Gereformeerde Kerken. 'In hem is ons een grote kracht gegeven', zo schreef ds. Kersten. 'Zijn stukken verrijken de inhoud van ons blad'. Maar er was meer te noemen. 'Wat wel

Steeds meer werk kwam terecht op de schouders van ds. G.H. Kersten.

het allermeeft te waarderen is, is dat De Saambinder een plaats gevonden heeft in duizenden gezinnen. Uit menige brief bleek dat de Heere het geschrevene genadiglijk wilde zegenen aan het hart van Zijn volk, en dat door deze uitgave de band in het kerkelijk leven nauwer werd aangehaald.

Wat Amerika betreft, het was meermalen gebleken dat het moeilijk was om 'het gewenste contact te verkrijgen en te onderhouden en elkander te verstaan bij zo geheel verschillende toestanden in het

kerkelijk leven. Toch ontbreekt ook in de Amerikaanse kerken de belangstelling voor De Saambinder niet.'

In het eerste jaar verscheen De Saambinder één keer in de maand, een jaar later twee keer in de maand. Meer dan eens was gesproken over de mogelijkheid om De Saambinder wekelijks te laten verschijnen, maar dat stuitte af op het vele werk dat dit met zich mee zou brengen. In 1922 had ds. Kersten namens de SGP zitting genomen in de Tweede Kamer. In 1926 had hij een beroep aangenomen van de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam (Boezemsingel), toen al een grote gemeente, maar die na de komst van ds. Kersten zou uitgroeien tot een zeer grote gemeente. In 1927 werd de Theologische School geopend. Het docentschap vroeg ook veel tijd. En dan De Saambinder. Steeds meer was het werk op de schouders van ds. Kersten terechtgekomen. Na het overlijden van mederedacteur ds. Den Hengst was hij de enige redacteur. Er waren medewerkers die afgehaakt hadden, maar gelukkig waren er ook die regelmatig artikelen schreven. Voor de rubriek 'Onderwijs' waren dit met name A. van Bochove en P.J. Lamoré. En van ds. G. van Reenen ontbrak eigenlijk in niet één nummer een samenspraak van Bart en Kees. Al eerder schreven we dat ds. Van Reenen een zwakke gezondheid had, waardoor hij zijn ambtswerk had moeten beëindigen. Overigens was niet - zoals eerder vermeld - Giessendam zijn laatste gemeente, dat was Werkendam. Naderhand kwam de emeritus predikant weer wat op krachten. Van 1925 tot 1928 was hij zelfs in staat geweest om in Bodegraven hulpdiensten te verrichten. Tot zijn overlijden in 1935 is hij samenspraken blijven schrijven.

Blijven bij Gods Woord

Ds. Kersten eindigde zijn artikel 'Na tien jaren' als volgt. 'Moge de Heere het eenvoudige blad, trots de gebreken die het aankleven en die niet gering zijn, nog vele jaren tot een rijke zegen stellen, tot uitbreiding van de oude, beproefde waarheid, waarin alleen Zijn Naam verheerlijkt wordt. Daartoe geve Hij redacteur en medewerkers bij Gods Woord nauwgezet te blijven en steeds te bedenken dat geen profetie der Schrift is van *eigen* uitlegging; want de profetie is voortijds niet voortgebracht door de wil eens mensen, maar de heilige mensen Gods, van den Heiligen Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken.'

(wordt vervolgd)

Les in liturgiek, poimeniek en ethiek

Ds. B. Labee, student
P.J. de Raaf, student
J. Beens en student
L. van der Kuijl.

In de serie over de toerusting tijdens de studie op onze Theologische School komen in deze bijdrage nog drie vakken voor het voetlicht: liturgiek, dat alleen tijdens het eerste leerjaar wordt gedoceerd, poimeniek, dat vanaf het tweede leerjaar aan de orde komt en het vak ethiek, dat alle leerjaren door een plekje heeft op het lesrooster.

ds. B. Labee,
vakdocent
Theologische School

Liturgiek

Liturgiek is de wetenschap 'die de vastgestelde vormen van de eredienst tot voorwerp van onderzoek heeft'. Eigenlijk gaat het in deze lessen om drie onderdelen: de liturgische geschiedenis, de liturgische beginselen en de liturgische verrichtingen. Wat eenvoudig gezegd: hoe heeft men door de eeuwen heen de kerkdienst ingericht en welke Bijbelse lijnen zijn er te trekken voor onze godsdienstoefeningen? Er wordt veel aandacht gegeven aan de reformator Calvijn en alles wat hij gezegd heeft over bijvoorbeeld de gebeden, collecten en gemeentezang. Bij de 'verrichtingen' komen alle handelingen aan de orde die door een predikant gedaan worden bij onder meer

bevestiging van een huwelijk, bediening van de Heilige Doop en het Heilig Avondmaal, leiden van een begrafenis etc. Eens sprak de Zaligmaker tot de Samaritaanse vrouw: 'God is een Geest, en die Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid' (Joh. 4:24). Daar ligt de kern van de eredienst en tegelijk is de Heere een God van orde.

Poimeniek

Het onbekende woord 'poimeniek' betekent letterlijk 'techniek van de herder' en het vak erachter draagt doorgaans de naam 'pastoraat'. We lezen in de Heilige Schrift: 'Zijt naarstig om het aangezicht uwer schapen te kennen, zet uw hart op de kudden' (Spr. 27:23). Herderlijke zorg is geboden opdat niet het oordeel van Ezechiël (34:4) tot de herders van Israël zou klinken tot onze aanstaande herders en leraars: 'De zwakken sterkt gij niet, en het kranke heelt gij niet, en het gebrokene verbindt gij niet, en het weggedrevene brengt gij niet weder, en het verlorene zoekt gij niet; maar gij heerst over hen met strengheid en met hardigheid'.

Naast meer theoretische boeken, bestuderen we praktische literatuur over (ernstige) ziekte en sterven, huisbezoek, jongerenpastoraat, huwelijkspastoraat, psychische zorgen, dementie, ouderenspastoraat, lichamelijke en verstandelijke beperkingen, autisme en tal van andere onderwerpen. In het spoor van wijlen ds. L. Terlouw - van wie we het geven van het vak hebben overgenomen - krijgen de studenten wat praktische opdrachten tijdens de opleiding. Zeker voor degenen die geen ambtelijke ervaring hebben, is het meelopen en meekijken met een docent en/of andere predikant(en) van belang. Zo wonen ze tenminste een kerkenraadsvergadering, classisvergadering, een Particuliere Synode en (één of meer dagen van de) Generale Synode bij. Maar ze gaan bijvoorbeeld ook mee naar een verpleeghuis om een gesprek met een dementerende of ernstig zieke te observeren.

Aan het einde van de opleiding moet er op deze wijze een kennismaking geweest zijn vanuit theorie en praktijk met alle facetten van het 'herdersambt'. Een 'herdershart' kunnen we op school niet 'kweken', wel mogen we steeds verwijzen naar de Goede Herder. De Zaligmaker wordt ons zo treffend getekend in het Evangelie: altijd gericht op de eer van Zijn Vader en met innerlijke barmhartigheid bewogen met Adamskinderen. En al Zijn dienen stond in het teken van de klemmende oproep: 'Gaaf in door de enge poort' (Matth. 7:13a).

Ethiek

'De wetenschappelijke bezinning op het door de geboden van God genormeerde handelen van de mens als beelddrager van God in zijn relatie tot God en de naaste', is een van de definities van christelijke ethiek. Jarenlang heeft onze oud-docent, ds. G.J. van Aalst, dit vak gegeven. Hij bedacht de mooie opzet om steeds vanuit de Tien Geboden van Gods heilige wet, catechismi vergelijkenderwijs te bestuderen. Elk trimester (een schooljaar is

ingedeeld in drie blokken) wordt vanuit de Institutie, de Redelijke Godsdienst, de verklaringen van Smytegelt, Van der Groe, Beukelman, Van Sliedregt, Kersten enz. de uitleg van enkele geboden bestudeerd. Daarnaast worden ook hedendaagse verklaringen van de Heidelbergse Catechismus gelezen.

Dicht bij de te behandelen geboden komt literatuur aan de orde als: sabbat of zondag, medische ethische keuzes, de heilige

huwelijke staat, seksuele diversiteit, incest en ethische handreikingen voor ambtsdragers. De lessen ethiek vormen een aanzet om de studenten te oefenen in het Bijbels denken en spreken in prediking en pastoraat naar Gods geboden.

De Heere zegene dit onderwijs opdat door genade praktijk mag zijn wat de dichter van Psalm 119 belijdt: 'Hoe lief heb ik Uw wet! Zij is mijn betrachting den gansen dag'.

RUBRIEK AL DEZE WOORDEN [9]

Wie maakt de dienst uit?

TIEN GEBODEN VOOR ONS

In de eerste weken van 2019 hebben we de wet des Heeren wat ingeleid. Daarna hebben we over het eerste gebod nagedacht. Nu gaat het over het tweede gebod.

De Heere gebruikt er heel veel woorden voor. Samen met het vierde gebod is dit het langste van de tien geboden. Nog niet zo eenvoudig om het foutloos uit het hoofd op te zeggen, nietwaar? Toch blijkt er alle reden voor om zo uitvoerig over het dienen van God te spreken. Want God spreekt nooit zonder dat er reden voor is. Eerst vragen we ons af wat de Heere samenvattend zegt en ook welk kwaad Hij in de kern bedoelt. Dus dit keer een samenvatting van de kernzonde die verboden wordt. Hopelijk om het bewuste(re) luisteren te bevorderen.

Het gaat over de manier waarop we de Heere dienen: persoonlijk en gezamenlijk. In het eerste gebod zijn we gedaagd voor Gods aangezicht, om Hem te kennen en te erkennen als (onze) God. Nu over de wijze waarop wij deze God moeten dienen. Dus na de eer van God in het eerste gebod, nu

de dienst van God in het tweede. Het gaat over de **ere-dienst**, in zeer brede zin van het woord. De Heere doet dit door op vier zaken te wijzen:

- Het eigenlijke verbod: je zult niet maken, buigen en dienen.
- De reden ervan, te beginnen met 'want Ik de HEERE uw God ben....'
- Een bedreiging om te waarschuwen en om de ernst te benadrukken: 'Ik, Die de misdaad bezoek....' Het is misdadig voor je eigen ziel en je nageslacht. Eigenwillige godsdienst vreet voort in de geslachten.
- Een belofte om aan te sporen en tot Gods liefdedienst te lokken: 'Ik, Die barmhartigheid doe... Gods liefdedienst is zegenrijk voor de generaties.

Het gaat hier over onze gedachten van God, ons naderen tot Hem, ons voorstellen van Hem, ons dienen van Hem, ons spreken over Hem. Beslissend is dan of hierin blijkt dat ik Hem ken en erken als mijn God, door de wederbarende kracht van Woord en Geest in mijn hart en leven. Of, dat ik zo mijn eigen gedachten over de Heere en Zijn dienst heb. En dat eigenwijs op mijn

eigen manier vorm geef: 'Ik dien de God van mijn eigen voorstelling op mijn manier. Ik geef aan mijn godsdienst op mijn eigen manier gestalte.' Wie (het eerste gebod) ik dien, weet ik dan ten diepste niet. Daarom, hoe (het tweede gebod) ik Hem dien, dat maak ik zelf wel uit.

De kernzonde tegen het tweede gebod is dus mijn eigenwillige godsdienst. Dit kwaad heeft alles te maken met mijn boze hart en met de invloeden van mijn omgeving hierop. Het heeft alles te maken met mijn gedachten en gevoelsleven, of daar 'het beeld van God' werkelijk is afgedrukt of niet. Want alleen God Zélf kan en mag Zijn beeld maken in Zijn Woord en door Zijn Geest in mijn hart. Zonder dát is onze voorstelling een belediging van het wezen Gods, een karikatuur. Dan halen we Hem naar beneden. Dan vermensenlijken we God en vergoddelijken we onszelf.

Wee onze karikaturen van God, die blijken in ons dienen van Hem. Dát nu verfoeit de Heere. Dat wil Hij beslist niet. Hij wil Zelf alleen de dienst uitmaken. In je hart en je leven

Weet je wat jouw beeld van God nu precies is? En je eigenwillige godsdienst?

v. A.

Stop staken en spijbelen

Het is wel raak de laatste tijd. Om de haverklap is er een actiedag. Dan voor pensioenen, dan om de werkdruk in de zorg onder de aandacht te brengen, dan weer omdat de salarissen in het onderwijs te laag zijn. En wat te denken van uw pensioen? En van ons klimaat?

P. Schalk,
Veenendaal

Om de eisen kracht bij te zetten, moet het werk worden neergelegd.

Om de eisen kracht bij te zetten, moet het werk worden neergelegd. Dat raakt vaak het hardst. Denk aan een bedrijf dat een dag wordt stilgelegd. De schade is enorm. Daarom wordt het stakingsmiddel ook wel een machtsmiddel genoemd. Maar we moeten niet vergeten dat verkeerd gebruik van macht meestal aantasting van het gezag betekent. Natuurlijk hoeft macht op zichzelf niet verkeerd te zijn. God is zelfs de Almachtige. Hij heeft macht in de hemel en op de aarde. En Hij bekleedt mensen met gezag. Die gezagspositie biedt de gezagsdrager macht om tot besluiten te komen of die besluiten uit te voeren. Toch kan macht ook verkeerd gebruikt worden, bijvoorbeeld als iemand zijn positie misbruikt om macht uit te oefenen. Dat kan in de persoonlijke sfeer, binnen een gezin of familie. De trieste voorbeelden van mishandeling en misbruik leren ons dat. Maar dat kan ook in de zakelijke sfeer. Een werkgever kan zijn positie inzetten om een werknemer onder druk te zetten. Het kan echter ook andersom.

Een werknemer kan druk gaan uitoefenen op de werkgever. Dat kan op allerlei manieren, maar het komt vooral hard aan als het over het voortbestaan van een bedrijf gaat. In korte tijd kan enorme schade worden aangericht door het werk neer te leggen.

Staken en spijbelen

En ja, hoe je het ook wendt of keert, er worden resultaten geboekt met stakingen. De geschiedenis laat zien dat de positie van werknemers verbeterd is ten opzichte van vroeger. Zeker als je het vergelijkt met de situatie na de industriële revolutie aan het einde van de negentiende eeuw. In die tijd waren er enorm veel misstanden. Gezinnen stonden onder grote druk. Vaders en moeders moesten keihard werken en hun kinderen werden ook aan het werk gezet. Soms op jonge leeftijd onder erbarmelijke omstandigheden. Om dat te veranderen zijn zware middelen gebruikt, zoals stakingen.

Vandaag gaat het om relatief kleine bedragen. Stakingen worden uitgeschreven voor salarisverhogingen, of om werkdruk

te verminderen. Momenteel wordt een landelijke actiedag voorbereid omdat de pensioenonderhandelingen stilliggen. Ook het onderwijs moet er weer aan geloven. Opnieuw wordt er gestaakt om de eisen kracht bij te zetten.

Overigens, bij die stakingen in het onderwijs is de materiële schade beperkt. Maar de immateriële schade is des te groter en wordt alleen maar beter zichtbaar. Immers, wat betekent het voor kinderen als hun leerkrachten het werk neerleggen? Dat vraagt toch gewoon om navolging? Als je het ergens niet mee eens bent, nou, dan stop je toch gewoon met je werk.

Geschonken gezag

Is dat misschien de reden dat er nauwelijks iemand afwijzend heeft gereageerd op de klimaatspijbelaars? Omdat je natuurlijk niet tegen de leerlingen kunt zeggen dat ze niet mogen actie voeren als je zelf net een paar keer het werk hebt stilgelegd. Terecht zullen leerlingen dan zeggen: Jullie staken voor een paar procenten salaris, maar wij staken voor onze hele toekomst. En daar sta je dan als gezagsdrager, met een mond vol tanden.

Zoals de ouden zongen, piepen de jongen. Dat spreekwoord is wel van toepassing na de golf van acties en stakingen in het afgelopen jaar. De ouders hebben het voorgedaan. De jongeren volgen graag. Leuk, zo'n dagje naar het Malieveld. Maar dat heeft ook weer consequenties voor de toekomst.

Onlangs was er een onderzoek naar staken. Ongeveer 15% van de Nederlandse bevolking zegt wel eens te hebben gestaakt. Dat zal nu wel hoger worden, want de jongeren hebben de smaak te pakken. Zeker nu ze zelfs uitgenodigd zijn bij minister-president Rutte. Deze jongeren zijn er klaar voor: jong geleerd is immers oud gedaan!

Maar het druist in tegen het gezag, zoals dat door God is ingesteld. De Heidelbergse Catechismus is er helder over in Zondag 39, waar staat dat ik allen die over mij gesteld zijn, alle eer, liefde en trouw bewijze, aangezien het Gode belijft mij door hun hand te regeren.

Dat betekent niet dat je alles maar moet slikken. De aloude stelregel is dat staken alleen mag als doorwerken zonde is. Denk aan verplichte zondagsarbeid of medisch-ethische kwesties. Maar normaal gesproken is staking niet het juiste middel, maar op zorgvuldige wijze zoeken naar overeenstemming, met oog voor het door God geschonken gezag.

Tot arbeid geroepen

A. Bolier,
Elspeet

De tijd breekt aan om een vervolgstudie of werkring te gaan zoeken. Voor Henri Kersten wordt het een opleiding tot onderwijzer.

De student vindt als 'kwekeling' een plek op de gereformeerde Keucheniuschool in Den Haag, waar hij als kind zelf ook naar school ging. 'Meester Kersten' is amper 16 jaar oud als hij zijn eerste proefflessen geeft. De uitdaging is groot: op deze school wordt elk kind immers beschouwd als wedergeboren, ook al is daar in het kind nog niets van te merken. Een bijnaam voor de gedreven jongeling is al snel gevonden: 'Comrie'. Daar zal niet alleen zijn theologische voorkeur, maar ook zijn afkeer van de veronderstelde wedergeboorte aan ten grondslag hebben gelegen.

Naar eer en geweten probeert Kersten Schriftuurlijk onderwijs te geven. Daarvoor zet hij ook zijn didactische vaardigheden in. 'Wie van jullie wil naar de hemel?', zo wordt de leerlingen gevraagd. Vrijwel gelijktijdig gaan alle vingers omhoog. De kinderen roepen: 'Ik, ik!' - één meisje uitgezonderd. De meester weet wel dat zij een godvrezende moeder heeft. 'Wil jij dan niet naar de hemel?', zo vraagt hij haar. 'Mijn moeder zegt altijd dat wij niet naar de hemel willen...'. Zie, dát wilde hij hen juist duidelijk maken.

De kinderen vertellen thuis in geuren en kleuren over de lessen, die hen toch ook wel wat in de war brengen. Het duurt niet lang of het schoolbestuur ontvangt de eerste klachten over de meester met zijn weinig optimistische mensbeeld. Men besluit dat er maar eens een commissie met hem moet gaan praten.

Voorganger

In de zomervakantie vertrekt de inmiddels 18-jarige onderwijzer naar Rijssen, om

Interieur van de Eskerk te Rijssen.

enige tijd bij zijn geestelijke vrienden door te brengen. Onverwacht krijgt hij van de plaatselijke predikant het verzoek om in een dienst voor te gaan. Hij besluit op het verzoek in te gaan. Zal de roeping tot dienaar van het Woord dan nu haar vervulling krijgen? Het wordt echter een grote teleurstelling. Hij valt na enige tijd stil, zodat de dienst niet door hem kan worden afgerond. Zijn Zender zorgt er door deze pijnlijke ervaring wel voor dat hij niet naast zijn schoenen gaat lopen.

Veel tijd om hierover te piekeren heeft hij niet. Enige tijd later verblijft hij in Lisse, waar ds. Jac. Overduin hem een bijzondere mededeling doet: aanstaande zondag wordt hij geacht voor te gaan in de eredienst. Nadat de predikant de verbouweweerde jongeman enkele theologische werken ter voorbereiding onder de arm

heeft gedrukt, kan hij gaan. Diaken Segers spreekt hem nog wat moed in: 'Als het niet gaat, lezen we gewoon uit een prekenboek verder'.

Die bezorgdheid blijkt deze keer overbodig. Als het zover is, ontvangt de voorganger tot zijn grote verwondering hulp en opening in het spreken. Maar wanneer hij de daarop volgende maandag thuis komt, zwijgt hij in alle talen over zijn voorgaan. Op moeders vraag waarover de afgelopen zondag in de kerk is gepreekt, noemt hij slechts de teksten waarover hij zelf heeft gesproken.

Oefenaar

Na de zomervakantie begint dezelfde strijd opnieuw. Enkele maanden later volgt dan ook het gesprek met de genoemde commissie. Men komt meteen tot de kern van de zaak: 'Hoe ziet u de kinderen in geestelijk opzicht?' 'Als dood in zonden en misdaden', zo luidt Kerstens antwoord. 'Dan kunt u wel ophouden met onderwijs geven, want dat zal aan dode mensen niet baten'.

Hij laat zich echter niet zomaar klem zetten en wijst erop dat de Schrift spreekt over *doden* die de stem van Gods Zoon zullen horen. Die zullen leven! Beide partijen komen niet tot elkaar. Als de meester desgevraagd met zijn roeping tot predikant voor de dag komt, schampert een van de commissieleden dat ze geen 'halve onderwijzers' kunnen gebruiken. Op een vaste aanstelling hoeft hij daarom niet meer te rekenen.

Ondertussen verzoekt zijn vaderlijke vriend ds. C. Pieneman bij het kerkverband toestemming om de officieuze voorganger officieel toe te laten als oefenaar. Nadat de nodige hobbels zijn genomen, is men het er unaniem over eens: Gerrit Hendrik Kersten mag de Gereformeerde Gemeenten onder het kruis als oefenaar gaan dienen. Hij Die roept is getrouwd!

(wordt vervolgd)

Bij de poort

Onze pelgrim mág zijn reis nog weer vervolgen. Dat is een wonder voor Christen geweest! Hij had het van zijn kant zo verzondigd. Dit keer spreekt hij niemand aan en haast zich voort naar de poort.

ds. B.J. van Boven,
De Valk-Wekerom

Gesloten

Na verloop van tijd komt hij bij het poortje. Hij ziet de poort niet wijd open staan, maar vindt hem gesloten. Boven de poort staat geschreven: 'Klopt en u zal opengedaan worden'. Tijdens het kloppen beleeft hij zijn rechteloosheid om binnen gelaten te worden: hij heeft de hel verdiend en hij begeert dat God verheerlijkt wordt.

Zo leidt de Heilige Geest een arme zondaar tot Christus! Ds. F. Bakker schrijft in zijn bekende boekje "Gedbedsgestalten": 'Tussen het gebed en de gebedsverhooring ligt de vrijmacht Gods. Dat wordt geleerd onder die gesloten hemel, waar een zondaar erkennen moet dat God niets verplicht is'.

We zouden hier kunnen schrijven: Tussen het kloppen en het opengedaan worden ligt de vrijmacht Gods. Daarom komen er

geen rijke, bezittende en 'bekeerde' mensen tot Christus, maar armen en ellendigen. Hellenbroek leert het zo treffend in zijn vragenboekje dat een inwendig geroepen zondaar zich geheel en al aan de Heere overgeeft en hij doet dat: bedaard, vrijwillig, armoe-dig, gelovig en oprecht. Zo klopt Christen verschillende keren aan.

Geopend

'Eindelijk' wordt de poort geopend. Het ging dus niet vanzelf! Het woord 'eindelijk' wijst op het wonder voor Christen: de poort wordt geopend. Door Wie? De Deurwachter heet Goede Wil of Welbehagen.

Eerlijk worden de vragen aan zijn hart gelegd: Wie bent u? Waar komt u vandaan? Wat wilt u? Daarop belijdt Christen: 'Hier staat een arme, zwaarbeladen zondaar. Ik kom uit de stad Verderf en ben op weg naar de berg Sion om de toekomstige toorn te ontvluchten. Ik heb gehoord dat ik door deze poort moet en daarom zou ik u willen vragen of u mij wilt binnenlaten, meneer'. Welbehagen wil niets liever, maar wijst Christen ook op het kasteel van Beëlzebul en onderwijst hem dat satan niets liever doet dan zijn dodelijke pijlen richten op degenen die door de poort willen. Wat een eeuwig wonder als een arme zondaar mag komen tot kennis van Christus. Dan wordt de Parel van grote waarde geopend vanuit de schelp van Gods eeuwig welbehagen. Hoe

dierbaar, gepast, beminneijk en noodzakelijk is Hij. Tot Thomas sprak Hij: 'Ik ben de Weg' (Joh.14:6). Onze kanttekenaren leren ons: 'Christus noemt Zichzelf den Weg, omdat niemand ten hemel kan komen dan door Zijn verdiensten en kracht'. En zo wordt dat wonder beleefd! En is het niet waar, geliefde lezer(es), dat juist daar de satan zijn scherpste pijlen afschiet om de oprechten te doden? Maar het zal hem niet gelukken!

Geleerd

Bij de poort krijgt Christen de nodige lessen mee op zijn pelgrimsreis. Slechts twee willen we er noemen. Allereerst wordt Christen erop gewezen dat de weg die hij gaan moet zo recht is als een lineaal, maar dat er wel veel hindernissen en kruisingen op de weg zullen gevonden worden. Die zijwegen liggen lager dan de weg, zijn breed en niet recht.

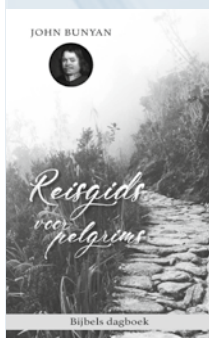
Ten tweede krijgt Christen onderwijs aangaande het pak op zijn rug, dat hij nog altijd heeft: 'Draag uw last vol goede moed, totdat u op de plaats komt waar u ervan bevrijd zult worden. Dan valt hij vanzelf van u af'. Wat heeft het Christen wonderlijk in de oren geklonken. Hoe is dat toch mogelijk? Maar dat zal hij leren op Gods tijd, in de weg van geloofsoefeningen. Hoe eenvoudig tekent Bunyan ons de twee lessen die de ware pelgrim leren moet. De nauwe weg ten leven bevat vele zijwegen, die veel breder en niet recht zijn. Hoe gemakkelijk kan een ziel daarop komen en afdwalen. Het is tot waarschuwing beschreven! Maar Bunyan leert ons ook heel eenvoudig dat een ziel die de ruimte in de Christus mocht zien van zijn pak van zonden nog niet verlost is. Al ligt zijn schuld daar bedekt, hij kan van bewuste schuldvergeving niet spreken. De nadere oefeningen in de genade zijn nodig om te leren dat alleen in de gekruisigde Christus verzoening gevonden zal worden van de zware schuld. Daarom is de ontdekkende bediening van de Heilige Geest nodig om te leren wie ik in Adam voor God geworden ben. Daar wordt plaats gemaakt voor het heilgeheim van het bloed van het Lam.

*Zo wordt Christen geleid,
naar de gesloten Poort,
Waar het zuchten,
roepen en kloppen wordt gehoord.
In de weg van het wonder,
geopenbaard uit genâ
Slaat hij Christus,
de Weg in Zijn schoonheid gâ.*

(wordt vervolgd)

Boekennieuws

Reisgids voor pelgrims

"Reisgids voor pelgrims",
Bijbels dagboek,
John Bunyan;
samengesteld
door J. Kranendonk-
Gijssen;
uitg. de Banier,
Apeldoorn; € 19,95.

Het nieuwe dagboek "Reisgids voor pelgrims" is samengesteld uit de werken van John Bunyan. Zijn gevangenis in Bedford werd een preekstoel. In de "Pelgrimsreis naar de eeuwigheid" heeft hij al vele duizenden, wereldwijd, de weg mogen wijzen. Voor hoevelen dit al tot eeuwige zegen werd, tot op de dag van vandaag, zal alleen in de hemel bekend zijn.

In het dagboek krijgen we nuttige Bijbeluitleg voor dagelijks gebruik aangereikt. Korte overdenkingen voor alle 366 dagen van het jaar. Eenvoudige en bewogen uitleg van de Schrift, onderwijzend en bemoedigend voor pelgrims op reis naar de hemelstad en jaloersmakend voor onbekeerden. De stukjes kunnen apart worden gelezen, dagelijks met eigen bijbehorend Bijbelgedeelte. In de stijl van Bunyan is er geen aparte aandacht voor de feestdagen, maar dat is geen bezwaar.

Vaak geven de stukjes samen een serie uitleg rondom een Bijbels thema. Om een indruk te geven noem ik er enkele die mij opvielen: de voorrechten van Gods kinderen; komen tot Christus en Hem volgen; wonderen aan rechtelozen; de zonde vlieden. Ook praktische onderwerpen komen ter sprake zoals: moeilijke wegen; Gods hoogten en diepten; gevaren op de weg. In de poel Moedeloosheid en andere reisthema's herkennen we de Christenreis. Ook vinden we: beproevingen in de loopbaan; schuld en vergeving en andere

thema's die gekend moeten worden. Zelfs de opvoeding in het gezin (januari) en de opdracht tot evangeliseren (november) zijn niet vergeten. Wat hadden onze oudvaders een brede blik.

Anno 2019 staat het gezag van de Bijbel onder grote druk. Het is dringend nodig om samen kennis te nemen van de Bijbel en de uitleg van de oude schrijvers. Zij hebben onze vaders gevormd en gefundeerd in Gods Woord en wijzen ook nu de weg in de doolhof van het leven. Hoe kunnen we beter de onderlinge eenheid zoeken dan samen de bronnen te onderzoeken?

Dit eenvoudige dagboekje zou een mooi begin kunnen zijn. Ik hoop dat de gebruikers verleid worden om Bunyans werken zelf te gaan pakken. Aan de uitvoering van dit boekje in luxe band zal het niet liggen en de prijs is redelijk voor zo'n waardevolle 'reisgids' die nooit verouderd.

P.C. Beeke, Middelburg

De Gedenkbalk van het Grote Huis

"De Gedenkbalk van het Grote Huis",
een persoonlijk
perspectief op de
geschiedenis,
dr. Ewald Mackay;
uitg. de Banier,
Apeldoorn; 608 blz.;
€ 29,95.

Dr. Ewald Mackay schreef een stevig boek met een mooie titel, "De Gedenkbalk van het Grote Huis". De gedenkbalk, bekend van oude boerderijen, waar bijzondere gebeurtenissen met jaartallen werden gekerfd in een van de draagbalken. En het Grote Huis, beeld van het leerhuis van de Joden in de diaspora, al eerder gebruikt door Mackay. Dit boek is een persoonlijke kijk op de geschiedenis vanuit de joods-christelijke geloofstraditie.

Ewald Mackay verstaat de kunst om zijn lezers deelgenoot te laten worden van persoonlijke ervaringen. In "De Gedenkbalk van het Grote Huis" doet hij dit door eerst zijn eigen geschiedenis te vertellen. Daarin wordt hij zeer persoonlijk en zet hij de toon door te stellen dat Gods hand in de geschiedenis zichtbaar is. Mackay beseft daarbij dat het bij het beschrijven van de geschiedenis in christelijk licht gaat om een interpretatie van de schrijver. Hij stelt dat hij vanuit dat perspectief probeert het verleden te leren kennen, maar ook om via dat verleden zichzelf te leren verstaan.

Vervolgens neemt Mackay de lezer mee, vanaf de schepping, langs het Israël van het Oude Testament, naar de Vroege Kerk, de Middeleeuwen, en vervolgens alle omwentelingen van het Humanisme en de Reformatie tot aan de Verlichting en de Romantiek. Om tenslotte te eindigen bij de schaduwlanden van de twintigste eeuw. Mackay laat daarbij zien op welke wijze hij de geschiedenis

heeft geprobeerd te onderzoeken aan de hand van verschillende theorieën en talloze bronnen. Hij neemt de lezer mee in de vragen die bij hem opkomen en in zijn zoektocht naar antwoorden: 'Na al deze zoektochten en verkenningen ben ik terechtgekomen bij het Grote Huis van de christelijke geloofstraditie. In dat Huis wil ik wonen'.

Door zijn persoonlijke ervaringen en ook zijn geloofsvragen continue door zijn boek heen te weven, maakt Mackay duidelijk dat het om zijn interpretatie gaat. Daardoor schept hij ruimte voor andere interpretaties van de lezer.

Ewald Mackay eindigt zijn boek met de notie dat Gods hand over de geschiedenis is. En dat we op weg zijn naar het einde der tijden. Dan is de aardse stad voorbij en zal de stad van God, het hemelse Jeruzalem, neerdalen uit de hemel.

P. Schalk, Veenendaal

Een dief in de nacht

D. van Wijngaarden, Veenendaal

Een dief in de nacht
Het is nacht. Kijk, daar sluipt
een man langs het raam van
het huis! Hij zoekt of hij er-
gens het huis binnen kan
komen. Wordt er iemand wak-
ker? Nee, niemand hoort of
ziet de dief. Iedereen slaapt.

De Heere Jezus spreekt in Matthéüs 24:43 over een dief die onverwacht komt: 'Maar weet dit, zo de heer des huizes geweten had, in welke nachtwake de dief komen zou, hij zou gewaakt hebben, en zou zijn huis niet hebben laten doorgraven'. Dus, als de baas van het huis weet dat er een dief komt, blijft hij wakker.

Weet je wat de Heere bedoelt? Hij zal Zélf als een dief in de nacht komen! Hij

komt heel onverwacht. Weet je wanneer dat is? Op de laatste dag, de oordeelsdag. Niemand verwacht Hem. Hij komt als een dief in de nacht. En wie waakt er, wie is er wakker? Er zijn mensen die Hem verwachten, zij zijn wakker. Dat zijn de kinderen van de Heere. Zij weten dat de Heere zal komen. Zij wachten op Hem en verlangen naar Hem. Soms slapen zij ook, net als de wijze maagden. Ook tegen hen zegt de Heere dat ze Hem moeten verwachten!

De Heere zegt tegen ons dat we waakzaam moeten zijn. In Matthéüs 25:13 staat het: 'Zo waakt dan; want gij weet de dag niet, noch de ure, in dewelke de Zoon des mensen komen zal'.

De Heere zegt: 'Ik kom!' Je weet niet wanneer de Heere terugkomt en je weet

ook niet de tijd wanneer je sterven moet. Denk je daar weleens aan?

Je weet nu dat de Heere terugkomt op de wolken van de hemel, onverwacht. Ken je de Heere, dan mag je zingen:

'Want Gij zijt mijn heil, o HEER',
 'k Blijf U al den dag verwachten'.

vervolgverhaal

60

Palko de kleine evangelist

J.W. van den Berg

'Beste Juriga. Mijn vrouw is op het ogenblik goed gezond. Toch vindt mijn moeder dat ik haar niet zo lang meer alleen moet laten. Daar heeft zij gelijk in.

Als het goed is, ontvangt u deze brief. Ik hoop zelf maandagavond bij u te zijn. Ik heb mijn partij hout goed verkocht en heb de handelaar beloofd binnen vier weken weer zo'n hoeveelheid in voorraad te hebben. Ik kom niet alleen, maar breng mijn vrouw mee. Zij is een uitstekende kokkin en kan heel goed naaien. Ik zal u goed betalen voor die extra plaats in de hut. Zij zal zeker veel van Palko gaan houden en hij zal haar - net als hij ons deed - wijzen op het licht. Dat licht waarin hij zelf elke

dag weer opnieuw wandelt'. Als Palko de brief heeft voorgelezen, wacht hij een beetje bezorgd af wat grootvader zal zeggen. Als hij morgen nu maar naar zijn grote vriend mag! Grootvader wil misschien wel dat hij hier boven blijft om de vrouw van Lesina gezelschap te houden. Maar dat doet hij niet! Hij hoort bij vader Malina! Juriga schraapt z'n keel, kijkt z'n kleinzoon aan en dan komt, waar Palko zo bang voor is. 'Je kunt nu niet naar het dorp, Palko. Jij

moet bij Lesina's vrouw blijven'. En of Palko al probeert hem duidelijk te maken dat vader Malina niet zonder hem kan, grootvader is niet te vermurwen. 'Vlieg op met je priester!' schreeuwt de woedende Juriga. 'Hij is per slot maar een vreemde. Lesina is een van ons en het is jouw plicht hem het eerste te helpen! Jij zegt dat Jezus altijd bij je is. Wat zou Hij er van denken als je weigert Lesina te helpen in zijn moeilijkheden? En houd nu alsjeblieft je mond, klaar!'

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Goudswaard,
ds. P. Mulder te Tricht-Geldermalsen;
Te Krabbendijke,
ds. A. Schot te Nunspeet;
Te Ridderkerk-Slikkerveer,
ds. B. Labee te Veenendaal.

Bedankt:

Voor Nieuw-Beijerland,
ds. B. Labee te Veenendaal;
Voor Oostkapelle,
ds. P.G. Heijkamp te Emmeloord.

AFSCHEIDSDIENST

DS. G.W.S. MULDER VAN ZOETERMEER

Op 10 februari nam ds. G.W.S. Mulder afscheid van Zoetermeer. Vanaf 1 september 2010 mocht hij onze gemeente getrouw en met liefde dienen. In de afscheidsdienst preekte ds. Mulder over de tekst uit Openbaringen 22: 7: 'Zie, Ik kom haastelijk; zalig is hij die de woorden der profetie dezes boeks bewaart'. Hij bepaalde de gemeente bij Christus' Woord voor de toekomst en stond stil bij twee gedachten: Een Woord om naar uit te zien en een Woord om te bewaren. In deze tekst wijst Christus naar Zichzelf, de Middelaar Gods en der mensen. 8,5 jaar heeft onze dominee vanuit Gods welbehagen, de gemeente op Hem gewezen. Hij komt! Er is een afstand tussen ons en de Heere. Christus overbrugt die afstand. Is Hij u dierbaar en noodzakelijk geworden? Zijn kinderen, die Hem hebben lief gekregen, zijn alleen te vertroosten met Zijn komst. Om dicht bij Zijn komst te leven, moeten wij dicht bij Christus leven. Het is het werk van de Heilige Geest dat een mens daar levensbelang aan krijgt. Het is Zijn werk wanneer Hij ging

afsnijden. Hij komt haastelijk. Is uw leven geborgen achter het bloed van Christus? Het is ook een Woord om te bewaren. Wij moeten het Woord met aandacht lezen en overdenken. Dan gaat de Heilige Geest dat Woord krachtadig verklaren en toepassen. De dominee riep de jongeren op Gods Woord te lezen en de Heere te zoeken. 'Ga niet op in deze wereld en in oppervlakkigheid'. Hoe is dat Woord nu te bewaren? Hij komt met een uitgestrekte arm. Komt tot mij, allen die vermoeid en belast zijn. Hij komt, nodigend: wendt u naar mij toe! Hoe vaak heeft de dominee met zijn intredetekst achter de gemeente aangedrongen: Zo zijn wij dan gezanten van Christuswege... laat u met God verzoenen! Zalig is hier maar ten dele, omdat het geloof van Gods kinderen maar ten dele is. De eeuwigheid nadert, dan zullen wij Hem zien, zoals Hij is. Ds. Mulder dankte in zijn toespraak de gemeente voor de plaats die hij met zijn gezin onder hen had gekregen en wenste hen Gods Zegen toe. Hij werd toegesproken en bedankt voor zijn werkzaamheden en broederlijke liefde door ds. G. Clements namens de classis Gouda en de PS Noord-West. Ouderling C.J. Stolk sprak namens kerkenraad en gemeente. Hij dankte de dominee voor zijn trouw en liefde waarmee hij zijn ambtelijk werk in de gemeente had gedaan. Ook werden hierin zijn vrouw en kinderen betrokken. Vele keren heeft hij het Woord mogen bedienen, heeft hij mogen zaaien, maar het is God Die de wasdom geeft. Nu mag de gemeente van Zoetermeer de dominee laten gaan, naar de gemeente van Ridderkerk. Hem komt de eer en de lof toe! Ds. Mulder werd door de gemeente toegezongen uit Psalm 119: 7: "Ik heb and'ren al de rechten van Uw mond. Met

lust verteld, hen vlijtig onderwezen..." Hierop legde de dominee voor de laatste keer de zegen op de gemeente van Zoetermeer.

Kerkenraad Zoetermeer

AMERSFOORT BENOEMT VELDWERKER

De Geref. Gemeente van Amersfoort heeft D.L. Elenbaas benoemd als veldwerker voor het evangelisatiewerk in de stad. Vrijwilligers uit de gemeente zijn al jaren actief om in de stad het Evangelie te verspreiden. Drie jaar geleden werd in het centrum van Amersfoort een inloophuis geopend. Lennard Elenbaas zal vanaf september drie dagen per week in Amersfoort aan de slag gaan. Hij werkt op dit moment als evangelist in Ecuador. Samen met zijn gezin werd hij in 2012 uitgezonden naar Quevedo om pionierswerk te verrichten. In april hoopt de familie Elenbaas terug te keren naar Nederland.

UITZENDDIENST

HANNEKE VAN DER BLONK

Op dinsdag 5 maart (19.30 uur) vindt de uitzending plaats van Hanneke van der Blonk. Hanneke is door ZGG benoemd als vrouwen-, jeugd- en alfabetiseringswerker in Coliah (Guinee). De dienst wordt gehouden in de Geref. Gemeente te Nunspeet en wordt geleid door ds. A. Schot. Ds. G.W.S. Mulder zal als deputaat de uitzending verrichten. Voor informatie over parkeren: www.gergemnunspeet.nl/kerk/parkeren

ISRAËLDIENST IN MIDDELBURG

In de Israël-bode van januari stond een 'Israëldienst' in Middelburg-Zuid vermeld, waar student M.L. Dekker op 21 maart hoopt voor te gaan. De dienst is vervroegd naar donderdag 7 maart (19.30 uur).

DOVENDIENST TE DORDRECHT

Op zat. 2 maart (15.00 uur) zal stud. P.C. Vlot voorgaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden. De dienst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente, Mauritsweg 286. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

Berichten

ZANGAVOND BOSKOOP

Op zaterdag 9 maart (19.30 uur) wordt een psalmzangavond gehouden in de Geref. Gemeente te Boskoop.

Opening, meditatie en sluiting wordt verzorgd door student M. Boersma, organist is Pieter Heykoop.
Collecte is voor de bouwkas.

VERENIGING VOOR WEDUWEN EN WEDUWNAARS

Op zaterdag 9 maart houdt de Reformatische Ver. voor weduwen en weduwnaars van 50 jaar en ouder, "Herkenning", haar jaarvergadering in de Adventkerk, Vijftien Morgen 51 te Veenendaal.
Aanvang 10.00 uur, sluiting 15.00 uur.

LANDELIJKE EVANGELISATIEDAG

Op zaterdag 16 maart wordt de jaarlijkse landelijke evangelisatiedag van EVGG gehouden in het Hoornbeeck College in Amersfoort. De voorzitter, ds. M. Joosse, spreekt tijdens het ochtendprogramma over het thema 'Bruggen bouwen'.

Aansluitend kunnen bezoekers een workshop bijwonen of luisteren naar een lezing in de kapel. In de 'kapellezing' wordt 's morgens vanuit de Kenniskring evangelisatie nagedacht over: 'De Areopagus nu en morgen'.

In het middagprogramma geeft veldwerker J.B. Kardol een inkijkje in het werk op de post in Leidsche Rijn. Er is ruim aandacht voor het evangelisatiewerk onder kinderen en tieners, vanuit de landelijke werkgroep jeugdevangelisatie (LWJ). Voor de tieners is er een programma, ook kinderen zijn van harte welkom, voor de kleinsten is er een crèche. Voor een overzicht van de workshops: www.evagg.nl/agenda/landelijke-dag/2019-bruggen-bouwen. Hier zijn ook de workshops en de kindercrèche te reserveren.

PROMOTIE IN KAMPEN

Op vrijdag 11 januari promoveerde aan de Erasmus University M. Snippe, diaken van onze gemeente en onder andere lid van het deputaatschap DMZ en van de Raad van Toezicht van de Pieter Zandt scholengemeenschap, op het proefschrift 'De integratie van fiscale toezichtgegevens in het rijksbrede toezicht'. Het doel van zijn onderzoek was om een conceptueel kader te creëren om informatie met andere regelgevers te delen. In hoeverre verdienen vertrouwelijke fiscale gegevens van burgers (meer wettelijke) bescherming richting andere overheidsinstanties, wat is rechtvaardig en rechtmatig hierin?

Wat het laatste betreft, betrok hij in een voetnoot ook gedachten van Augustinus hierover in 'De stad Gods'. Hierop werd hij bevraagd door een der opponenten, prof. dr. W. van Vlastuin. Zijn laatste stelling luidde: 'De inspecteur moet zich gedragen als tolleenaar en niet als farizeeër'. Het proefschrift kreeg brede waardering van de opponenten en is een belangrijk geschrift in belastingwereld in de huidige tijd van ongebreidelde dataverzamelingen enerzijds en in alles wat gaande is omtrent de wet op gegevensbescherming anderzijds.

Verschillende leden van DMZ en de kerkenraad waren getuige van de promotie. We feliciteren de promovendus van harte en sluiten aan bij zijn wens waarmee hij zijn dankwoord afsluit: Soli Deo gloria!

Kerkenraad Kampen

DE OASE IS UITGEBREID

Het jaar 2018 was een bijzonder jaar voor Diaconaal gastenhuis de Oase in Ouddorp. We vierden ons eerste lustrum. Ruim 350 gasten vonden afgelopen vijf jaar hun weg naar de Oase, voor een periode van rust en herstel. Op 13 oktober was er een feestelijke bijeenkomst, bedoeld om de heropening van het gastenhuis aan de Hazersweg te markeren. Na een intensieve verbouwing staat er een nieuwe Oase. Een groter, functioneel pand, maar met behoud van de warme en persoonlijke sfeer. Sindsdien kan de Oase twaalf in plaats van acht gasten ontvangen. We misten echter de nodige vrijwilligers om die groei aan te kunnen. Gelukkig is het vrijwilligersteam nu op sterkte en kunnen we per maart doorgroeien. Overigens zijn er nog vrijwilligersvacatures.

De Oase is een diaconaal project, een geschenk van de kerken voor haar gemeenteleden. Een landelijk, interkerkelijk initiatief dat breed gedragen wordt. Dat hebben we gemerkt aan de vele steun vanuit het hele land, zowel praktisch als financieel, tijdens de verbouwperiode. We zijn dankbaar voor het vertrouwen dat er is in de Oase. De Oase wordt vooral gewaardeerd om haar identiteit. Gods Woord is leidend. Er is aandacht voor geloofs- en levensvragen. 'Het samen zingen en Bijbel lezen, het eenvoudig gebed van een vrijwilliger of een woord op zijn tijd, geeft echt betekenis aan een verblijf in de Oase', zoals een oudgast het verwoordde. www.diaconaalgastenhuisdeoase.nl

A. van Wolfswinkel,
coördinator de Oase

WORKSHOP VOGG

Op zaterdag 2 maart (13.30 uur) organiseert afd. Oost van de VOGG een workshop op het Edskes-orgel van de Geref. Kerk Vrijgemaakt (Trompstraat 2) te Ommen. Het thema is: "Muziek voor de Lijdenstijd".

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

Na 36 jaar trouwe dienst verliet de heer C. Bal de plaatselijke vrijwillige brandweer. Bij zijn afscheid op 8 februari ontving hij uit handen van de burgemeester een koninklijke onderscheiding. Als waardering voor het vele werk werd hij benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Als gemeente en kerkenraad willen we hem en zijn vrouw hiermee van harte feliciteren en hen Gods zegen toewensen.

Kerkenraad Ooltgensplaat

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

Op donderdag 14 februari is in ons kerkgebouw een jubileumbijeenkomst gehouden

voor de heer W. van Pelt. Het was 50 jaar geleden dat hij voor het eerst de gemeentezang in Ridderkerk-Slikkerveer begeleidde. De burgemeester van Ridderkerk, mevrouw A. Attema, reikte namens Zijne Majesteit Koning Willem-Alexander de versierselen uit, behorend bij het Lidmaatschap in de Orde van Oranje-Nassau. Ds. J. Driessen mediteerde over Psalm 146:5. Hierna improviseerde organist Chiel Jan van Hofwegen over Psalm 146.

Wij feliciteren Van Pelt van harte en spreken de wens uit dat hij nog vele jaren de gemeentezang mag begeleiden.

Kerkenraad Ridderkerk-Slikkerveer

VERKOPING HARDINXVELD-G'DAM

Op zaterdag 9 maart houdt de vrouwenvereniging van Hardinxveld-Giessendam haar jaarlijkse verkoping in het eigen kerkgebouw, Buitendams 118. Tijd: van 9:30-13:30 uur. Opbrengst is voor kerk, zending, evangelisatie en het deputaatschap voor Israël.

Kerkdiensten

ZONDAG 3 MAART 2019

Aalburg 16.00 uur ds. A.T. Huijser; Aalst 14.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Barendrecht 10.00 en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 uur ds. B. van der Heiden en 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Bodegraven 10.00 uur ds. H. Paul en 17.00 uur ds. B. van der Heiden; Borssele 9.30 en 14.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur ds. A. Verschuure en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 19.00 uur ds. H. Brons; Den Haag-Scheveningen 15.30 uur ds. W.A. Zondag; Deventer 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Dinteloord 10.00 en 18.30 uur ds. J.W. Verweij; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Dordrecht 9.30 uur ds. A.T. Huijser en 15.00 uur ds. A. Verschuure; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 17.00 uur ds. K. Boeder; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enter 14.30 uur ds. S.W. Janse; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. G. Pater; Goes 9.30 en 14.00 uur ds. M.H. Schot en 18.30 uur (H.D.) ds. A. Verschuure; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 uur ds. G. Clements en 16.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Goudswaard 19.00 uur ds. C. Sonneveld; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. M. Karens; 's-Gravenzande 19.00 uur ds. G.J. Baan; Haamstede 10.00 en 18.30 uur stud. M.L. Dekker; Hardinxveld-Giessendam 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Visscher; Hoofddorp 9.30 en 16.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Hoogvliet 14.30 uur ds. G.J. Baan; Houten 15.30 uur ds. S. Maljaars; Kampen 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier; Katwijk aan Zee 18.00 uur stud. P.C. Vlot; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. G. Hoogerland; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburg; Leerdam 14.30 uur ds. F. Mulder; Leiderdorp 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Lelystad 15.00 uur ds. G.

van Manen; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Meeuwen 19.00 uur ds. L. Blok; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. J. Schipper; Mijdrecht 18.00 uur ds. W. Visscher; Moerkapelle 9.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen en 19.00 uur ds. W. Silfhout; Naaldwijk 9.30 en 15.30 uur stud. P.C. Vlot; Nieuw-Beijerland 9.30 uur ds. W. Silfhout en 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. J.J. van Eckveld; Nieuwerkerk 15.30 uur stud. M.L. Dekker; Nijkerk 14.30 uur ds. J.B. Huisman; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Ooltgensplaat 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Oosterend 10.00 uur ds. A. Vermeij; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Poederloij 14.30 uur ds. E. Bakker; Poortugaal 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Puttershoek 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. C.A. van Dieren; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.30 uur ds. J. Driessen; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. S. Maljaars; Sint Annaland 18.00 uur ds. C. Harinck; Sint Philipsland 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Slidrecht 11.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Soest 15.30 uur ds. P. Mulder; Spijkenisse 10.00 uur ds. J. Driessen; Stolwijk 19.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Terwolde - De Vecht 14.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 18.30 uur ds. J.B. Zippro; Waarde 9.30 uur ds. C. Harinck en 18.00 uur ds. M.H. Schot; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. C. Hogchem; Wageningen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Westzaan 19.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zwijndrecht 9.30 en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 5 MAART 2019

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Brakel 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Moerkapelle 19.30 uur ds. M. Blok; Nunspeet 19.30 uur (uitzendingsdienst) ds. A. Schot.

WOENSDAG 6 MAART 2019

Aalburg 14.30 uur ds. E. Bakker en 19.00 uur (intrededienst) ds. C. Hogchem; Barendrecht 19.30 uur ds. J. Schipper; Beekbergen 19.30 uur ds. A. Schreuder; Dirksland 10.00 en 19.00 uur ds. K. Boeder; 's-Gravenzande 15.00 en 19.30 uur ds. H.A. van Zetten; Herkingen 14.30 uur ds. G.J. van Aalst en 19.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Hilversum 19.45 uur ds. B. van der Heiden; Kamperland 14.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Melissant 14.30 en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Middelharnis 9.30 en 14.30 uur ds. A. Schot en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Mijdrecht 14.00 en 19.30 uur ds. J. van Laar; Nieuw-Beijerland 9.30 en 15.30 uur ds. M.H. Schot; Nieuwe-Tonge 14.30 en 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Ooltgensplaat 14.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Ouddorp 14.30 en 19.00 uur ds. G. Pater; Oude-Tonge 14.30 en 19.00 uur ds. F. Mulder; Poortugaal 15.00 en 19.30 uur ds. M. Joosse; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rotterdam-Centrum 15.00 en 19.45 uur ds. J.W. Verweij; Soest 15.00 en 19.30 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 14.30 en 19.45 uur ds. J.B. Huisman.

DONDERDAG 7 MAART 2019

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. A. Verschuure; Middelburg-Zuid 19.30 uur stud. M.L. Dekker; Nieuwer ter Aa 19.30 uur ds. L. Blok; Nisse 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Scherpenisse 19.30 uur (tijdrede) ds. G. Pater; Sint Annaland 19.30 uur ds. G.J. Baan; Stolwijk 19.30 uur ds. A. Schot; Waarde 19.30 uur ds. D. de Wit.

VRIJDAG 8 MAART 2019

Emmeloord 16.00 uur (huw.bev.) ds. D.W. Tuinier; Rijssen-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 3 MAART 2019

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur leesdienst; Merkssem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merkssem) 10.00 en 13.00 (Bijbeluur) en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 11.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Wegens uitbreiding hebben wij vacatures voor de volgende functies:

- **Calculator/werkvoorbereider**
- **Adviseur/verkoper**
- **Interieurspecialist/stoffeerder/monteur.**

Voor verdere inlichtingen:
Arjan Hollemans, tel. 06-52547143

WoonDecorGouda.nl

Uw woning in Veenendaal, Achterberg, Rhenen, Renswoude, Ederveen of omgeving goed verkopen?

Maak een vrijblijvende afspraak voor een gratis verkoopadvies met waardebepaling en scherpe offerte!

Landstraat 61
3901 CK Veenendaal
0318-628412

www.burglandmakelaars.nl
info@burglandveenendaal.nl

Begravenisonderneming de Jongh
Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begravenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar.	Hardinxveld-Giessendam 0184 - 61 11 54
	Waardenburg 0418 - 65 20 39
	Werkendam 0183 - 70 10 17
H. de Jongh	Dordrecht o.o. 078 - 641 27 40
D.D.E. Melieste	Nieuw-Lekkerland 0184 - 68 38 38
M.K. Ligthart	
A.J. van Lieburg	

www.begravenisondernemingdejongh.nl

Uw vakantie in een compleet ingerichte LODGETENT (5 tot 7 pers.)
Direct aan het Lago-Maggiore in Italië.
Nederlandse kerkdiensten in omgeving.
Info: 055 7507930 www.familylodges.nl

Even ontspannen in de mooie **B&B** in **Rijssen**. Prachtige en rustige omg.
Rolstoelvr. Voor info: Refoportaal.nl
Aaltjes Pottery. Tel. 0624523291

NIEUW! Net echt hout! De mooiste PVC vloer? Gratis thuisdemo.
DE VLOERENKONING.NL 06-19557166.

Voordelig met het hele gezin in eigen sfeer naar zon, water en bergen? Vanaf € 495,- per week staat uw **stacaravan in Oostenrijk** klaar.
Nederlandstalige kerkdiensten en animatieteam voor jong en oud.
Info: www.es-vakanties.nl
of bel: 055 3030083.

T.h. ruime zit-/slaapkamer op bovenverdieping. Voor meisje/ jonge vrouw (incl. warme maaltijd).
Omg. Woudenberg. Inl. 06-11 67 25 61

BOUW JIJ MET ONS MEE?

WIJ ZOEKEN EEN LEAD DEVELOPER

Als lead developer coach je de collega's binnen je team, leidt je projecten en stuur je betrokken leveranciers aan. Je hebt oog voor de professionele ontwikkeling van je collega's en jezelf, de kwaliteit van de geleverde software en het leveren van toegevoegde waarde voor de business. Heb jij ruime werkervaring als webontwikkelaar en ervaring met leidinggeven? Dan hebben wij een uitdagende functie voor jou!

Kijk op werkenbijemg.nl en solliciteer **vóór 7 maart** via sollicitatie@erde.nl

Erdee Media Groep

POSITIONS AVAILABLE

Educating Youth for Christian Living

Are you ready for new challenges, exciting experiences, and going international at Mount Cheam Christian School?

Applicants must be eligible for British Columbia certification and subscribe to the shared faith identity of MCCS and the Reformed Congregations in North America, which is based on the King James Version and the Three Forms of Unity.

For the next few years, we expect to have a number of vacancies, both in elementary and secondary. We welcome early applications for 2019-2020. Meanwhile, applicants can improve their language skills. Teachers at MCCS are required to be at Cambridge English, Proficiency (CPE).

If you have relevant experience, training, or education, please contact the principal, Mr. Jan Neels for more information.

Send resume + cover letter to:

Mr. Jan Neels, Principal - jneels@mccs.ca

Mr. Eric Van Maren, School Board Secretary - ericv@vanmarengroup.com
48988 Yale Road, Chilliwack, BC, V4Z 0B2, Canada www.mccs.ca

Verslavingsgevoeligheid bij jongeren met gedragsproblemen

Voor ouders van jongeren met gedragsproblemen | drs. J.A. van Iwaarden |
19.45 uur | Donderdag 21 maart | Moerkapelle | Donderdag 11 april | Apeldoorn |
Woensdag 17 april | Goes

De plaats van ons kind in de kerkelijke gemeente

Voor ouders van kinderen met Downsyndroom | Zaterdag 23 maart | 10.00 uur |
Woerden | ds. A. Schreuder; aansluitend forumbespreking met ouders

Psalmzangavond

Zaterdag 23 maart | 19.30 uur | Dordrecht | Huig van der Knijff (orgel)

Samen en toch alleen; autisme in de verschillende relatie- en gezinsfasen

Voor mensen die in hun relatie te maken hebben met autisme |
Donderdag 28 maart | 10.00 uur | Woerden | M. Geluk

Emotionele gevolgen en verlies aan gelijkwaardigheid

Voor mantelzorgers van mensen met een niet-aangeboren hersenletsel |
Donderdag 28 maart | 19.15 uur | Veenendaal | H. van Dam

Gods leiding in het leven

Voor mensen met een lichamelijke beperking en hun familieleden |
Zaterdag 30 maart | 10.00 uur | Veenendaal | stud. P.J. de Raaf

Lijdzzaamheid in het lijden

Voor mensen met een lichamelijke beperking en hun familieleden |
Zaterdag 13 april | 14.30 uur | Middelburg | ds. P.D. den Haan

Parkinson een hele zorg! En de ontspanning?

Voor mantelzorgers van mensen met de ziekte van Parkinson |
Donderdag 25 april | 19.30 uur | Woerden | mevr. C.E. Hotting

Voor meer informatie en aanmelden:

0348 48 99 70 • info@helpendehanden.nl • www.helpendehanden.nl

Mediation of bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail
mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl
Janssens ■ Den Boef
advocaten

**Te huur voor vakantie of
bed & breakfast: nostalgische
schaapskooi voor 6 personen**
op de Veluwe in Stroe, 5 min. van
bos en heide. Tel. 06 - 22 37 62 20.
www.schapenhok.nl

Ambtskostuums Wilvorst en Roy Robson €50,- korting

KL
KLEIN KLEDING

Sliedrecht - 0184-491012
Zierikzee - 0111-702000
klantenservice@kleinkleding.nl

Bij inlevering van deze advertentie
ontvangt u bij aankoop van uw ambtskostuum
€50,- kassakorting.
Deze actie is geldig t/m 2 maart 2019.

Grote BALANS OPRUIMING
BIJ GEBR. KOSTER
DV VRIJDAG EN ZATERDAG
1 en 2 maart
2 dagen alle 2e hands boeken met 30% korting!
Voor het hele gezin!
Wegens grote voorraad vindt deze opruiming ook plaats vanuit onze voorraadkelder! Er is een lift aanwezig.
• NIEUWE RESTANTEN
• TWEEDEHANDS BOEKEN
• BESCHADIGDE BOEKEN
• VEROUDERDE BOEKEN
• AANBIEDINGEN IN CD'S
Ruime keuze in voordeel-CD's
VANAF **0.50**
Nieuwe boeken tegen weggelapte prijzen
Niet voor handelaren
Geen verzending
OPENINGSTIJDEN:
vrijdag 09.00-21.00 uur
zaterdag 09.00-17.00 uur
Uitgeverij Boekhandel
GK Gebr. Koster
Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
tel. 0342 - 41 69 86
www.gebrkoster.nl
VEEL EENMALIGE AANBIEDINGEN

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen
Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begravenissen
P.H. van der Leer
T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

**STEUNEN WAAR
HET NODIG IS**
Vast gelopen of hulp nodig? Worden de zorgen te groot of het verdriet te zwaar? Bloei Psychosociale Hulpverlening biedt hulp wanneer het even niet meer gaat en staat open voor iedereen die ondersteuning, advies of begeleiding wenst.
Ik, Dorathé, bied begeleiding aan kinderen, jongeren en volwassenen. In de ondersteuning richt ik mij o.a. op:
• Familie/relatieproblemen
• Persoonlijke problemen
• Rouw en verlies
Kijk voor het uitgebreide aanbod op
www.bloei.hulpverlening.nl of bel
naar 06-36462176 en maak vrijblijvend
een gratis kennismakingsgesprek.
BLOEI
PSYCHOSOCIALE
HULPVERLENING
Dorathé van Leeuwen
Waterschans 24
3905 XR Veenendaal

#datisdriestar

IK GENIET VAN PRAKTISCHE LESSEN WAARIN KINDEREN ZELF ONTDEKKINGEN DOEN.

Fennelien van den Dikkenberg, student pabo

OPEN AVONDEN

19 maart

- pabo deeltijd
- pedagogiek
- masters
- AD Pedagogisch Educatief Professional

21 maart

- lerarenopleidingen
- voortgezet onderwijs

www.driestar-hogeschool.nl

Voor mensen die hart hebben voor de zorg en in *Huize Winterdijk* willen werken of opgeleid willen worden.

Heeft u weleens een kijkje willen nemen in *Huize Winterdijk*? Kom dan bij ons langs tijdens de Week van Zorg en Welzijn op D.V. 14 maart 2019.

Programma

- 10.00 uur Inloop
- 10.15 uur Presentatie over Huize Winterdijk
- 10.30 uur Rondleiding door het gebouw
- 11.00 uur Workshops:
 1. Blik op vroeger bij de Dagverzorging
 2. Zelfbelevingservaringen o.a. tillift gebruiken, eten geven, bloeddruk en bloedsuiker meten
 3. Ervaringsverhalen door verzorgenden over het werken in Huize Winterdijk
- 12.30 uur Gezamenlijke lunch met gelegenheid tot het stellen van vragen
- 13.15 uur Einde programma

Aanmelden kan tot 11 maart a.s.
via r.kolk@huizewinterdijk.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

HARKES
Begravenissen

Voorofscheweg 15a
2771 MA Boskoop
harkesbegrafenissen.nl
0172 - 21 21 22

WIJ VERZORGEN ALLEEN
BEGRAFENISSEN

Agrarisch bedrijf!

Jong gezin van boerenafkomst,
werkzaam op zowel intensieve als niet
intensieve veehouderijbedrijven,
zoekt een bedrijf ter overname.

Wonend in Gelderland.
Contact: ik4304669@gmail.com

Aspirant-pabostudente, dan 18 jaar,
is **op zoek naar een kostadres in/om**
Gouda vanaf 1 september 2019.

Wie helpt? Tel.: 06-37181315
E.: akoekoek2001@gmail.com

Student IT gezocht om patiënten-systeem
(OpenEMR) op te zetten bij kliniek
Stichting Denbi in Ethiopië (afstudeer
stage). Meer info: 06 539 91213.

ONTDEK HOE WE
ONZE BEWONERS
EEN THUIS BIEDEN!

WELKOM OP DE OPEN DAG VAN SALEM!

ZATERDAG 16 MAART 10:00 tot 14:00 uur
www.salem.nl/opendag

Voel je je thuis in de
zorg? Maak op de open
dag ook kennis met
Salem als werkgever!

GEVARIEERD EN LEUK PROGRAMMA VOOR JONG EN OUD

- Gezondheidscheck
- Mobiele keuken
- Fitness voor senioren
- Creatieve activiteiten
- Kinderprogramma
- Nieuwbouwplannen

- Workshops o.a.
- Verpleeghuiszorg nodig! Wat nu?
- Omgaan met dementie

MAAK KENNIS MET KUNDE

wonen met zorg

→ Ridderkerk
salem.nl/opendag

Jouw huis niet onbeheerd achterlaten
tijdens de vakantie? Verhuur je woning via
www.diskoffer.nl

Eengezinswoning te huur in buitengebied van Ederveen.

Voor inlichtingen: 06-53741104.

Opfrissen van Uw orgelspel?

Meld U aan bij Gijsbert Lekkerkerker orgel- en improvisatielessen
Herv. kerken Harmelen - Veen -
Puttershoek. Voor jong en oud.
Info: 0348-444780 of e-mail
acg.lekkerkerker@planet.nl

KOSTER

EEN ZORGZAME BEGRAFENIS

Scherpenzeel / Barneveld e.o. (24/7):

033 277 0555

Tarieven en gratis wilsbeschikking op:
kosterbegrafenisonderneming.nl

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierderf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berich-
ten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
vóór de week van verschijning aangele-
verd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen

(bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 14,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON L0R 2E0
T 905 5621331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berich-
ten en advertenties zonder overleg aan te
passen, in te korten of zonder opgave van
reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aan-
sprakelijkheid betreffende de inhoud van
de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Ds. Labee over: **Schuldbelijdenis**

Het is al meerdere keren in onze gemeente voorgekomen dat een stelletje - na overtreding van het zevende gebod - schuldbelijdenis voor de kerkenraad aflegde omdat ze 'moesten' huwen. Waarom moet dat bij overtreding van dit gebod en niet bij overtreding van andere geboden?

Schuld belijden

Het is een misverstand dat alleen overtreding van het zevende gebod beleden moet worden. Alle zonden, van vroeger en nu, openbaar of verborgen, moeten voor het alwetend aangezicht van de Heere beleden worden. Want ze worden allereerst tegen Zijn heilige Majesteit bedreven. Hij is het ook alléén, Die daadwerkelijk vergeving ervan kan schenken.

Lezer(es), dat vergeten we toch niet? Leugen en bedrog, roddelen en grof taalgebruik, misbruik van Gods dag en de media, alles is zonde. En er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht. Maar ook als we een keurig, uiterlijk rechtzinnig leven leiden, leerden we dat onze onbekeerlijkheid en ons ongeloof, openstaande schulden zijn voor God?

Voor de kerkenraad - met mededeling aan de gemeente - worden alléén die zonden beleden die openbaar gekomen zijn. Verborgene zonden, dus zonden waar niemand of vrijwel niemand in de gemeente van weet, mogen niet openbaar worden gemaakt. Als er schuldbelijdenis over verborgene zonden wordt gedaan voor de kerkenraad, mag dat niet bekend worden gemaakt aan de gemeente.

De vraagsteller doelt natuurlijk op aanstaande echtparen waarbij sprake is van zwangerschap voor het huwelijk. Helaas zijn er méér jongeren die niet 'rein' het huwelijk ingaan. Want al is het waar dat een

ieder die een vrouw aanziet om haar te begeren, overspel heeft begaan, we vrezen dat er heel wat geëxperimenteerd wordt op dit gebied. Al komt er geen zwangerschap van of gebruikt men zelfs middelen om dit te voorkomen...

Regelmatig gebeurt het dat het geweten van aanstaande echtparen toch gaat spreken en er in de studeerkamer van een predikant tijdens het huwelijksgesprek schuld wordt beleden over deze zonden. In het laatste geval blijft dit alles verborgen en zal met het aanstaande bruidspaar gesmeekt worden of de Heere deze zonde genadig wil gebruiken. Ja, of de Heere dit alles wil gebruiken om te ontdekken aan het gehele zondenbestaan om waarlijk zondaar voor God te worden.

Bij een zwangerschap is er niets meer te verbergen en kan alleen belijdenis voor de kerkenraad worden gedaan. Ook voor de hele gemeente moet duidelijk worden dat de zonde is beleden voor het kan komen tot een kerkelijke bevestiging van het huwelijk. Als een kerkenraad dit niet ernstig neemt, kan de toorn van God over de hele gemeente worden opgeroepen. Laat de ernst naar een aanstaand paar ook duidelijk zijn: als men een ja-woord, als een kerkelijke eed voor Gods aangezicht wil geven, moet het 'vlak' liggen tussen de Heere en de ziel. Als we onrein hebben geleefd en dat niet hebben beleden, bedriegen we de Heere met ons ja-woord.

Schuld bekend maken

De vraagsteller vroeg zich ook nog af of er een regel is voor het tijdstip van bekendmaking van de schuldbelijdenis in de gemeente. Moet dat aan het begin van de dienst of aan het einde geschieden? Dat kan verschillend. Persoonlijk weten we niet anders dan een mededeling voor het 'grote' gebed. In dat gemeenschappelijke gebed wordt de Heere gevraagd om verzoening, allermeeft waarachtige bekering van de genoemde personen en Zijn verbeurde (onverdiende, verzondigde) zegen voor beiden en het ongeboren leven. Natuurlijk is dat best wat confronterend, maar dat is de bedreven zonde ook! En het is gebruikelijk dat de hele gemeente erbij betrokken wordt, bijvoorbeeld dicht bij het woord van de Zaligmaker: 'Gemeente, die zonder zonde is, werpe de eerste steen; zult u veel over deze (jonge) mensen spreken... met de Heere?'

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.

